

Novum

Szakmai egyeztetés és a teológiai képzés kiértékelése az Erdélyi Református Egyházkerület képviselőivel

2020. július 21–22-én harmadik alkalommal került sor arra a szakmai találkozóra, amelynek keretében az Erdélyi Református Egyházkerület képviselői és a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet (KPTI) tanárai az erdélyi református lelkészképzés jelenét és jövőjét vitatják meg. Az egyetemi lelkészképzés akadémiai tevékenység, amely iránt a felsőoktatásra vonatkozó törvények konkrét elvárásokat fogalmaznak meg, de ugyanakkor olyan képzés is, amely konkrét feladatra néz sajátos célkitűzéssel: egyházi lelkipásztori szolgálatra készít fel egyetemi hallgatókat. Az egyházi háttér nemcsak a tartalmat és a végső célt határozza meg, hanem áthatja a formát, a képzés keretét is, legyen szó oktatói személyzetről, hallgatókról és képzési módokról.

Jelenlegi besorolása szerint a KPTI a hatályos állami rendelkezéseknek megfelelően akkreditált felsőoktatási intézményként működik egyházi támogatással, és folyamatos kapcsolatot tart fenn a képzésre igényt tartó és azt támogató egyházakkal. Ezért kerül sor rendszeres időközönként az intézmény aktuális dolgainak megvitatására, sarkalatos kérdések megbeszélésére és folyamatok újratervelésére. Ilyen alkalom volt a harmadik illyefalvi találkozó is.

A 2020-as szakmai megbeszélésen részben az elmúlt időszak, akadémiai év kiértékelése történt meg különböző területeknek megfelelően, másrészt az erdélyi református lelkészképzés aktuális folyamatairól, kihívásairól, a társadalmi változások teológiai vetületeiről folyt a megbeszélés. Az egyház és a teológiai intézet több olyan konkrét, friss adattal is rendelkezik, amelynek eredményeit be kell iktatni az erdélyi lelkészképzésbe. A témák között az első éppen az aktuális curriculum újratervelésének szükségessége volt. Az elmúlt időszakban az intézet többször hajtott végre kisebb-nagyobb tantervi módosításokat, de alapvető tantervi revízióra már régen nem került sor. Közös volt az egyetértés abban, hogy mind a társadalmi változások, mind az elmúlt évek összesített kiértékelései indokoltá teszik a református lelkészképzés alaptervének újragondolását. Ehhez pedig egy olyan munkacsoportot szükséges kialakítani, amelyben az egyházi képviselő és a tanári közösség egyaránt jelen van. Bár a kazuisztikus gondolkodásmód kísértése rövid távon mindig sikeresebbnek tűnik, hosszabb távon nélkülözhetetlen az alapvető kérdések tisztázására, illetve egy olyan lelkület megerősítésére is, amely nem vonakodik a kereteket rendszeres időközönként újragondolni. A leendő lelkipásztoroknak nem a konkrét válaszokat kell megtanítani, hanem azt a képességet kell kifejleszteni bennük, amellyel alkalmazni tudják az alapvető szempontokat, illetve azt az igényességet,

amely a kész válaszok elsajátítása helyett a folyamatos szakmai fejlődésre ösztönzi őket. Bár a lelkészhiány jelenleg is fennáll, Kató Béla püspök hangsúlyosnak tartotta kiemelni, hogy az intézménynek minden esetben a minőségi lelkészképzést kell szem előtt tartania.

A teológiai képzés egyházi háttere ugyanakkor magában foglalja az akadémiai standardok szerinti oktatás- és kutatásszervezést is. Az egyháznak nem csupán a lelkészi szolgálat folyamatos biztosításáról kell gondoskodnia, hanem arról is, hogy teológiai válaszok megfogalmazásában, a lelkészképzés és továbbképzés tekintetében, illetve a teológiai tanári állások betöltésére, vagy egyházi illetőségű kérdések kutatására nézve is magas szinten képzett szakemberek álljanak rendelkezésre. A teológiai képzés akkreditációjának folyamatában a magiszterképzéssel még nem zárult le a teljes egyetemi oktatási folyamat. Ehhez szükség van a doktorképzés újraindítására is. E tervnek a megvalósíthatóságát és szükségességét az aktuális hallgatói állomány és képesség, illetve az ezzel kapcsolatos felmérési adatok jelzik.

A megbeszélés másik témája a gyakornoki képzés kiértékelése, további szervezése volt. A gyakornokképzés gondolata az első illyefalvi találkozó alkalmával fogalmazódott meg 2016-ban, és a 2017-es tanévtől kezdődően nyert konkrét kereteket. Ez lényegi változásokat hozott a teológiai intézet életében és a képzés menetében. A szükséges folyamatos finomhangolásokkal együtt az aktuális tapasztalat egyértelműen pozitív. A hatodévre beiktatott képzés lehetővé teszi, hogy a végzős hallgatók konkrét gyakorlati tapasztalattal kezdhesék meg segédlelkészi szolgálatukat. Emellett az egyház a lelkészek közül kijelölt mentorok bekapcsolásával vesz részt konkrétan a teológiai képzésben, és ezáltal tovább erősíti az intézettel fenntartott kapcsolatát. A gyakornoki képzés megvalósítása, kivitelezése, adminisztrálása mögött jelentős mennyiségű munka van. A sok pozitív eredmény komoly bátorítás a következő évekre nézve is.

A hatodéves gyakornoki képzés korlátai arra is felhívják a figyelmet, hogy a gyakorlati képzést a már korábban is szervezett keretek között szükséges folytatni. Ebben a tekintetben különös figyelmet kell fordítani a nyári időszakban elvégzett szakmai gyakorlatra, amely ezidáig kevésbé körvonalazott keretek között működött. A teológiai hallgató szakmai gyakorlata, különösen a gyermekek között végzett munka, az egyházkerület által tervezett nyári iskolák keretében lenne hasznosítható.

Mivel a KPTI hivatással rendelkező személyek képzését végzi, e sajátos jellegénél fogva különös hangsúlyt fektet hallgatói nevelésére, amely részben összefügg a hivatásgondozással. Közös az egyetértés abban, hogy elengedhetetlen a teológiai hallgatók személyes jelenléte különböző belső és külső eseményeken, az akadémiai istentiszteleteken, préceseken, csendesnapokon és bibliaórá-

kon. Ezek az események nem csupán a hitük megerősítésének, hanem a közösséggé formálódás alkalmai is, amelyekre elengedhetetlenül szükség van az aktuális társadalmi körülmények között, illetve a lelkipásztori szolgálatra való készültség tekintetében is. Ebben nagyobb odafigyelésre és több fegyelemre van szükség az elmúlt évekhez képest. Fontos lesz viszont átgondolni ennek szempontjait, és megtalálni a kivitelezés formáit. Kétségtelenül figyelembe kell venni a teológiai hallgatók egyházi háttérét, egyházi szocializációját. A lelkipásztori identitás alakításában a teológiai intézetnek fokozottan, az egyetemi képzés részeként kell figyelnie erre a szempontokra is. A tárgyi ismeretek felmérésén túl elengedhetetlen az ilyen jellegű alkalmassági értékelés elvégzése is.

A tartalmas szakmai megbeszélés mellett a találkozó lehetőséget adott a személyes, baráti beszélgetésekre, s így e közösen eltöltött néhány nap nem csupán adminisztratív kérdések tekintetében jelentett előrelépést, hanem a személyes kapcsolatok erősítésében is.

A teológiai intézet örömdetes fejleménynek tartja, hogy ez az évvégi találkozó most már rendszeressé vált, és köszönetét fejezi ki az Erdélyi Református Egyházkerületnek a nyitottságért, készséges együttműködésért és nem utolsósorban a szervezésért is.

Balogh Csaba

Fotó: Kiss Gábor